

Gostilničarski Vestnik

Strokovno glasilo „Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani“ in „Zveze gostilničarskih zadrug v Mariboru“

Oglasi se računajo v oglasnem delu Din 0.75 od mm in stolpa, v tekstnem delu in na zadnji strani pa Din 1.— od mm in stolpa.

Telefon 2467.

Ček. rač. št. 11.430.

Štev. 6.

Maribor, dne 20. julija 1932.

Leto II.

Kakšen bo finančni efekt novega trošarinskega zakona?

Z zakonom z dne 10. aprila 1929 (Službene novine z dne 13. aprila 1929 št. 87/XXXVI) so bili predpisi o trošarini na vino in žganje izenačeni za celo državo odnosno je bila trošarina na navedena dva trošarinska predmeta razširjena na celo državo. S tem zakonom se je odpravilo torej stanje v državi, ki je dalo upravičeno povod raznim pritožbam in rekriminacijam v javnosti o nenaki obremenitvi državljanov ene in iste države. Ta izenačba se je ocenila po vsej pravici kot važno in pomembno zakonodajno delo na finančnem polju.

Izvedba novih trošarinskih predpisov je naletela v krajinah, ki dotlej teh trošarin niso poznale, kakor vsaka nova davščina, na več ali manj očitno odpor prebivalstva. O vzrokih, zakaj je bila ravno trošarina na vino in žganje tako nepopularna, se na tem mestu ne more obširneje razpravljati; naj zadostuje ugotovitev, da imamo opraviti na eni strani z zelo konservativnim ljudstvom, ki je zgubilo z vpeljavo teh trošarin na mah svojo starodavno pravico svobodnega razpolaganja z vinom in žganjem, na drugi strani pa menda tudi način pobiranja ni bil brezhiben in niso bili zlasti pobirajoči organi kos tako delikatni nalogi, kakor jo zahteva pobiranje trošarine na vino in žganje, napram prebivalstvu, kar nas pa ne sme čuditi, saj so bili ti novi predpisi uveljavljeni takorekoč kar čez noč tako, da so se lotili finančni organi te nove težavne naloge strokovno in menda tudi moralno premalo pripravljeno. Nesigurnost, ki je vladala že s početka pri pobiranju teh trošarin v južnih krajinah, je stopnjevala še česta sprememba in dopolnitev teh predpisov, ki so postali dejansko na ta način zlasti za nestrokovnjaka nejasni in nerazumljivi, kar je povzročilo zmešnjavo in tudi samovoljnosti v praksi.

Pri izvajanju vsakega novega zakona se pojavljajo težkoče, ki so tem večje, če odreja prebivalstvo takoj s početka svoje sodelovanje in če tudi izvršujoči organi niso zadostno kvalificirani. Tu treba torej potrpljenja, postopne odstranitve vseh hib in smotrenega, vestnega dela. Samo, če bi se bilo postopalo na ta način, bi se bil tudi tak osovraženi zakon kakor je zakon o trošarini na vino in žganje, polagoma vživel.

Ta edino pravilna pot se pa ni ubrala, ampak je izrabila skupina poslancev novoizvoljenega parlamenta ugodno priliko, ki se ji je nudila povodom razpravljanja o proračunu za leto 1932/33 za to, da je zahtevala spremembo predpisov glede trošarine na vino in žganje odnosno celo ukinitvev teh trošarin. Vlada, ki bi zgubila s popolno ukinitvijo trošarine na vino in žganje precejšen del proračunskih dohodkov, na ukinitvev umevno ni mogla pristati. Po dolgotrajnih razpravah, pri katerih sta bila odklonjena dva vladna predloga, je bil sprejet končno zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini z dne 18. aprila 1932 št. 31680/III, ki je objavljen v Službenih novinah z dne 19. aprila 1932 št. 90/XXXIX-266 in dobil obvezno moč z dne 20. aprila 1932.

Omenjeni zakon ukinja državno in banovinsko trošarino na vino in

VABILO

NA

SKUPŠČINO

gostilničarjev, hotelirjev in kavarnarjev Dravske banovine, katera se vrši

12. AVGUSTA OB 10. URI DOPOLDAN

ob priliki „Mariborskega tedna“ v dvorani «UNION» v Mariboru s sledečim

dnevnim redom:

1. Trošarinski zakon in njegove posledice
2. Položaj naše hotelirske industrije
3. Tujski promet in gostilničarstvo. Sodelovanje tujsko-prometnih in gostilničarskih organizacij
4. Eventuelni referati delegatov ostalih banovinskih organizacij
5. Resolucije

Na skupščino so vabljene tudi gostilničarske organizacije iz cele države

Po zborovanju skupno kosilo v hotelu „Orel“ v Mariboru

Pričakujemo, da se tega zborovanja udeleži sleherni pripadnik naše obrti, ker lahko izrabí ugodno priliko polovične vožnje po železnici. Legitimacije za polovično vožnjo je dobili pri gostilničarskih zadrugah, pri »Putniku« in vseh denarnih zavodih. Te legitimacije se smatrajo obenem kot vstopnice na razne prireditve »Mariborskega tedna«

Tovarišice in tovariši! Neznosno stanje v katerem živi danes naša obrt nas ponovno sili, da vzdignemo glas v obrambo svojih pravic in svojega obstanka, zato je vsi na skupščino

Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru

žganje in predvideva kot nadomestilo za to trošarino pavšalno trošarinsko takso, ki so jo zavezani plačevati točilci na drobno in točilci iz 4. pripombe k tar. post. 62 taksn. zakona, ki so plačevali in bodo plačevali poleg trošarinske takse tudi točilno takso in dalje živiljske, špicerijske in ostale trgovine, ki prodajajo vino in žganje v izvorno zaprtih steklenicah. Prodajalci vina in žganja v izvorno zaprtih steklenicah niso plačevali doslej točilne takse in je ne bodo plačevali tudi ne v bodoče.

Za točilce je razvrščena pavšalna trošarinska taksa v obliki mnogokratnika točilne takse v 9 kategoriji, ki jih našteva § 2 zakona, špicerijske in podobne trgovine, ki prodajajo vino in žganje v izvorno zaprtih steklenicah, pa plačujejo trošarinsko takso v obliki povprečnine, ki je razvrščena v 4 kategorije.

Namen zakona je torej ta, da tvori trošarinska taksa nekako nadomestilo za državno in banovinsko trošarino. Država in banovina naj bi dobili tedaj s to trošarinsko takso vsaj približno to, kar jima je zagurala na dohodkih doslej trošarina na vino in žganje.

Ta se je torej pričakovalo, efekt pa bo dokaj drugačen in z vso pravico lahko že danes trdimo, da je predmetni zakon eden najbolj usodnih bodisi za državne, bodisi za banovinske in občinske finance in da bi bil težko kedaj uveljavljen, če bi se topredmetne razprave vršile na konkretni podlagi, namreč na točno ugo-

tovljenih podatkih ali z drugimi besedami, če bi se pustilo finančni upravi dovolj časa, da preračuni predvsem točni številčni efekt te finančne operacije.

Na razpolago so nam samo podatki za dravsko banovino. Iz teh podatkov, ki so naravnost porazni, si bo pa lahko vsakdo ustvaril vsaj približno sliko za celo državo.

Pa naj govore številke: Po stanju z dne 20. aprila 1932 znaša celotna odmerjena trošarinska taksa za našo banovino 14,156.700 Din.

Na posamezne davčne uprave odpade od te vsote:

	Din
1. Brežice	226.200
2. Celje	703.500
3. Crnomelj	204.400
4. Dolnja Lendava	101.000
5. Gornja Radgona	96.600
6. Gornji grad	253.800
7. Kamnik	357.800
8. Kočevje	469.200
9. Konjice	132.200
10. Kranj	351.800
11. Krško	328.200
12. Laško	701.700
13. Litija	225.800
14. Ljubljana mesto	3.400.000
15. Ljubljana okolica	786.800
16. Ljutomer	108.600
17. Logatec	327.800
18. Maribor	2.462.600
19. Murska Sobota	272.600
20. Novo mesto	403.800
21. Ormož	86.800
22. Prevalje	354.200
23. Ptuj	324.800
24. Radvljičica	538.700

25. Škofja Loka	187.200
26. Slov. Bistrica	147.200
27. Slovenjgradec	126.400
28. Šmarje pri Jelšah	247.200
29. Šoštanj	139.000
30. Višnja gora	90.800

Skupaj 14,156.700

V posamezne kategorije je bilo v kategorijo	točilcev
2	358
3	19
5	221
6	514
8	96
9	4370

skupaj 5578 točilcev.

Skupno število točilcev na drobno (gostilničarjev) v naši banovini je znašalo torej 5578; k temu številu pride še 83 točilcev po 4. pripombi k tar. post. 62 in 109 špicerijskih in podobnih trgovin.

Po pripombi 5 k § 2 zakona bi morala dobiti od vsote po 14,156.700 Din država 50%, to je znesek 7,078.350 dinarjev in banovina tudi 50%, to je kvoto 7,078.350 Din.

Besedo »morala« smo namenoma debelo tiskali, ker dejansko niti država niti banovina ne bosta prejeli omenjene kvote in to iz teh-le razlogov:

Po pripombi 10 k § 2 zakona je troš. taksa vezana s točilno takso in se tedaj zmanjšuje in zvišuje s točilno takso. Točilna taksa pa vsled zmanjšane količine v gostilnah iztočenih pijač stalno pada in bo sedaj ko so tihotapstvu z vinom in žganjem odprta vrata na stečaj, še bolj padla. Že s prvim julijem bo torej podlaga za troš. takso znatno manjša in se bo s 1. jan. 1933 nadalje zmanjšala in s tem se bo zmanjšala tudi pavšalna trošarinska taksa.

Drugi razlog je ta, da se po naredbi z dne 4. aprila 1932 št. 32.850 (Službene novine z dne 26. aprila 1932 št. 96/XLII/306, Službeni list št. 35/363 z dne 4. maja 1932) kopalški kraji s 1. julijem 1932 izločijo iz kategorije a) tar. post. 62 taksn. zakona. Ker noben kopalški kraj ne šteje čez 2.500 prebivalcev, bodo prišli torej vsi ti kraji v naši banovini v kateg. 9 § 2 zakona, kar bo povzročilo nadaljnje občutno znižanje troš. takse.

Končno se pa ravno radi trošarinske takse število točilnih obratov vsled odjav dan za dnevom manjša in s tem se zmanjša tudi trošarinska taksa.

Niti država niti banovina ne bosta prejeli tedaj kvote po okroglo 7,000.000 Din, ampak znesek, ki bo precej zaostajal za tem zneskom in to tudi, če prištejemo k vsoti 14,156.700 Din še znesek 150.000 Din, ki bo približno odpadel na vinotoče pod vejo in ki ni vpoštet v vsoti 14,156.700 Din.

Da bo razvidno koliko bo izgubila država vsled ukinitve državne trošarine na vino in žganje ni nadomeščanja te trošarine s pavšalno troš. takso, treba ugotoviti, koliko bi znašali dohodki iz trošarine na vino in žganje.

V tem pogledu so nam na razpolago za našo banovino točni podatki za leto 1931.

V letu 1931 je znašala trošarina na vino 11,167.844 Din 55 p in na žganje 1,075.984 Din 12 p, skupaj tedaj 12,243.828 Din 67 p.

Vsota 12,243.828 Din 67 p pa je čisti dohodek po odbitku vseh povračil iz raznih naslovov in zlasti premij za izvoz vina v inozemstvo. Te izvozne premije na vino so zna-

šale v naši banovini v letu 1931 okroglo 950.000 Din.

Če puščamo torej popolnoma v nemar ostale izdatke za povračila, ki so bili tudi izdatni in prištejem vsoti 12.243.828 Din 67 p samo še **izvozne premije** na vino okroglo 950.000 Din, dobimo vsoto 13.193.828 Din 67 p ali okroglo 13.200.000 Din, ki nam kaže čisti efekt dohodka iz trošarine na vino in žganje v letu 1931 za našo banovino. Ta efekt bi se bil dosegel vsaj približno tudi v proračunskem letu 1932/33, ker imajo ravno dohodki iz trošarin in posebno iz trošarine na vino in žganje še najbolj stalen značaj in ne kažejo tudi v neugodnih gospodarskih razmerah tiste tendence padanja kakor na primer neposredni davki.

Po tem, kar smo prej omenili glede stalnega padanja točilne takse in s tem tudi pavšalne troš. takse, se nam pač ne more očitati pretiravanja, če trdimo, da bo znašal skupni efekt pavšalne troš. takse približno toliko kakor bi znašali dohodki iz trošarine na vino in žganje, kar znači, da bo izgubila država, ki mora deliti ta dohodek po polovici z banovino, vsled nadomestitve trošarine na vino in žganje s trošarinsko takso samo v dravski banovini najmanj 6.000.000 Din. V tekočem proračunskem letu pa sploh ne bo nobenega dejanskega dohodka iz pavšalne troš. takse, ker se mora po pripombi 8 k § 2 predmetnega zakona vrniti točilcem pijač po dosedanjih predpisih plačana državna trošarina na vino in žganje, ki se je nahajalo v zalogi dne 20. aprila 1932 in po pripombi 7 k § 4 zakona različna med staro trošarinsko stopnjo in stopnjo po tem zakonu na špirt, ki je bil dne 20. aprila 1932 v prometu odnošno na špirt v rumu, likerju in konjaku, ki se je nahajal ta dan na zalogi pri prodajalcih teh pijač na debelo odnošno pri obrtnih proizvajalcih teh pijač. Ta povračila pa bodo znašala dokaj **več**, kakor bo država prejela na pavšalni trošarinski taks, kar znači, da bo **neposredni** efektiven izpad znašal za državo preko 13.000.000 Din. Povdarjamo, da je to samo **neposredna izguba**, kajti s tem izpadom pogubne posledice tega zakona še niso izčrpane, ker bo znatno oslabiljena tudi **davčna moč** obrtnih točilcev in prodajalcev teh pijač, zlasti gostilničarjev in bo že ta izguba na pridobitni vsled oslabiljene davčne moči točilcev za državo dokaj večja kakor omenjeni izpad 13.000.000 Din in ker bo državna blagajna občutno prizadeta tudi vsled zmanjšane konzuma piva in špirta. Sicer se pa na to vprašanje pozneje še povrnemo.

To so torej podatki za našo banovino. Za ostale banovine nimamo podatkov na razpolago. Če se je pa trošarina na vino in žganje pobirala v drugih banovinah kolikaj točno, bo efekt razmeroma isti kakor za dravsko banovino odnošno prej še neugodnejši, ker so v drugih banovinah odmerjene točilne takse v splošnem nižje kakor v naši banovini.

Kako stoji stvar za **banovino?**

Že prej smo označili predmetni zakon z finančnega vidika za najbolj usodnega od obstoja naše države. To velja posebno za banovinske finance.

Da podkrepimo to svojo trditev zopet s številkami, pogledjmo si predvsem proračun dravske banovine za leto 1931/32.

V tem proračunu je preliminirana trošarina na alkoholne tekočine s 37.000.000 Din, kar je najvišja postavka med dohodki, za katero zaostajajo vse druge postavke dohodkov daleko, še celo 35% banovinska doklada k vsem državnim neposrednim davkom, ki znaša 28.000.000 Din. Kakor razvidno iz §§ 31 in 34 pravilnika o banovinskih davščinah za kritje predmetnega proračuna, obsega postavka 37.000.000 Din dohodka iz trošarine na vino, žganje, pivo, esence, ekstrakte in eterska olja z alkoholom in na liker, rum, konjak in špirt. Koliko odpade od preliminirane vsote 37.000.000 Din na dohodek iz posameznih vrst trošarin, iz proračuna ni razvidno. Nas zanima

tukaj samo dohodek iz trošarine na vino in žganje. Ta dohodek pa ugotovimo lahko kolikortoliko točno iz prej omenjenih podatkov glede **državne trošarine** na vino in žganje, ki je znašala v letu 1931. okroglo 13.200.000 Din. Če namreč upoštevamo, da je znašala državna trošarina na vino 0,50 Din, banovinska pa 1 Din od litra, dalje državna trošarina na žganje 14 Din, banovinska pa 5 Din od hektolitrske stopnje, dobimo kot banovinski dohodek iz trošarine na vino in žganje v letu 1931. okroglo 25.000.000 Din. Ker se pa proračunsko leto ne krije s koledarskim letom 1931., za katero veljajo ugotovljene številke, ampak obsega dobo od 1. aprila 1931 do 31. marca 1932, in če dalje upoštevamo neznatno nazadovanje dohodka iz trošarine na vino in žganje, bo dejanski efekt z okroglo 24.000.000 Din kolikor toliko pravičen. — Za proračunsko leto 1932/33 je banovinski dohodek iz trošarin na alkoholne tekočine preliminiran z 31.500.000 Din, torej za 5.500.000 Din nižje, kakor za prejšnje proračunsko leto, tvori pa še vedno daleko najjačjo postavko cellega proračuna.

Nas zanima tukaj zopet vprašanje, koliko od skupne vsote 31.500.000 dinarjev bi bila prejela banovina predvidoma kot dohodek iz trošarine na vino in žganje.

Po tem, kar smo že prej omenili, namreč, da je dohodek iz trošarine na vino in žganje še najbolj stalen in je neznatno padanje pripisovati ne toliko poslabšanim gospodarskim razmeram in s tem zmanjšanemu konzumu, ampak dejstvu, da si je vsak privatnik v preteklem letu lahko nabavil vino državne in banovinske trošarine prosto na ta način, da si je kupil vinski mošt ali grozdje in si izprešal mošt in da je banovina dovolila za gotove sreže zamenjavo živil za vino banovinske trošarine prosto in so se dejansko teh ugodnosti tudi mnogi poslužili, moremo sklepati, da bi znašal banovinski dohodek iz tega vira okroglo 22.000.000 Din. Namesto teh 22.000.000 Din pa bi **moral** dobiti banovina polovico pavšalne trošarin. takse po 14.156.700 Din, to je okroglo 7.000.000 Din. Ker pa mora po pripombi 8 k § 2 zakona tudi banovina povrniti banovinsko trošarino na vino in žganje, ki se je zateklo dne 20. aprila 1932 pri točilcih pijač, kar bo znašalo približno toliko kakor bo znašal njen delež na troš. taks, dobimo že tu ogromen izpad nad 20.000.000 Din. Tistim, ki dvomijo, da bo znašalo povračilo na banovinski trošarini res toliko, povemo, da so zaloge vina in žganja pri točilcih deloma nepričakovano velike, kar je pač pripisovati dejstvu, da je bil lanski pridelek vina izvrstne kakovosti in se je pač vsak gostilničar, če je le kolikaj mogel, zalagal s to izvrstno kapljico.

S tem pa ta finančna Golgota za banovino še ni odpravljena. Padli bodo namreč tudi dohodki iz trošarine na pivo in špirt. Vino je že danes cenejši kakor pivo, torej popolnoma naravno, da bodo ljudje pili predvsem vino in ne piva, na vino pa ni več trošarine, ampak jo nadomešča trošarinska taksa. Konzum špirta pa bo padel iz razloga, ker je cena med špiritom in žganjem tako velika, da bo žganje izpodrinilo špirt v alkoholni industriji tudi tam, kjer se je doslej uporabljal špirt, namreč pri proizvodnji likerjev, ruma in konjaka. Da se nas prav razume: s stališča banovinske trošarine je vseeno ali se proizvaja liker, rum in konjak iz žganja ali špirta, ker so te pijače v enem ali drugem primeru predmet banovinske trošarine, čim se pojavljajo pod tem imenom v prometu; težišče stvari pa je v tem, da se je pobirala banovinska trošarina doslej večinoma že na špirt, to je na **surovino** in ne šele na liker, rum in konjak, to je na gotov proizvod in je bil ta način pobiranja dokaj točnejši in si gurnejši. Sedaj pa žganje ni več trošarinski predmet in ne podlega promet z žganjem nobeni kontroli. Tudi ni z zakonom določeno, do katere stopnje jakosti se sme proizvajati

žganje in od katere stopnje jakosti naprej je smatrati žganje za špirt. Doslej je bilo to vprašanje urejeno naredbenim potom na ta način, da se je smatralo žganje z jakostjo nad 60% za špirt. Kje je danes meja? Nihče tega sigurno ne ve. Pomisliti treba, da stane danes 1 liter 45% vinskega žganja 16 Din, 1 liter 95% špirta pa z banovinsko in občinsko trošarino v detajlni trgovini 45 do 50 Din in tudi več, jasno torej, da se bo tihotapskim potom proizvajal in prodajal vinski špirt, ki bo mnogo cenejši, kakor špirt iz tovarne. S tem pa ne bo prizadeta samo banovina, ker se bodo likerji, rum in konjak dokaj lahko odtegnili trošarini, ampak bo občutno prizadeta tudi država.

Če upoštevamo tedaj vse, pravkar omenjene činjenice: izpad na trošarini na vino in žganje vsled nadomestitve s trošarinsko takso okroglo 15.000.000 Din, povračilo trošarine na vino in žganje in zmanjšani konzum piva in špirta, je več kakor gotovo, da bo zgubila banovina od preliminirane vsote 31.500.000 Din najmanj 22.000.000 Din. Kaj pomeni to pri proračunu 110.324.238 Din? Nič več in nič manj kakor to, da je proračun uničen in da se ne bo mogel izvajati. In ta katastrofa je prišla sredi proračunskega leta in v dobi največje gospodarske in denarne krize! Če se kaj siličnega pripeti kakemu gospodarskemu podjetju, mora podjetje svoj obrat ustaviti ali vsaj dokaj omejiti. Banovina pa ima svoj po zakonu določeni delokrog, katerega mora izvršiti. Ali bo zanemarjala ceste, ali zaprla šole ali bolnice? Tega ne more in ker je proračun menda itak že skrčen do skrajne meje, si bo morala preskrbeti nova sredstva. Kje jih bo morala iskati? Pri gospodarstvu, in bo menda tista razbremenitev gospodarstva, o kateri se je tudi govorilo in pisalo pri razpravi o tem zakonu odnošno se je ta zakon s tem argumentom celo utemeljeval.

Za tekoče proračunsko leto bo treba torej preskrbeti kritje za okroglo 22.000.000 Din, za bodoče proračunsko leto pa okroglo 20.000.000 Din, pri čemer pripomnimo, da dohodek iz prejšnjih banovinskih trošarin po našem mnenju ne bi padel tudi, če bi trajala sedanja neugodna konjunktura še dalje, pod vsoto trideset milijonov dinarjev. — Takšen bo torej efekt za banovinske finance in dvomljivcem povemo že vnaprej, da so navedeni podatki ugotovljeni z vso vestnostjo in s temeljitim preudarkom vseh činjenic, ki prihajajo v poštev. Nimamo absolutno nobenega povoda, da bi pretiravali ali prezentirali javnosti podatke, ki so brez stvarne podlage. Sicer pa nam bo dala najbližja bodočnost žal prav.

In sedaj še k **občinskim financam**. Kakor za banovino, tvori tudi za pretežno število vseh občin naše banovine trošarina na alkoholne pijače glavni vir dohodkov. Večina podeželskih občin sploh nima drugih pomembnih dohodkov kakor dohodek iz trošarin na alkoholne pijače in iz doklad k državnim neposrednim davkom.

Po členu 79 troš. zakona so občine upravičene nalagati občinsko trošarino na predmete, potrošene na ozemlju občine in po členu 80. istega zakona je določena za tihotapstvo občinske trošarine ista kazenska sankcija kakor za tihotapstvo državne trošarine. Občinske trošarine na alkoholne pijače so torej samostojne trošarine, ki uživajo isto zakonito zaščito kakor državna in banovinska trošarina na alkoholne pijače.

Kaj določa trošarinska novela glede občinskih trošarin na vino in žganje?

Po pripombi 4 k § 2 te novele smejo občine izza dne 1. januarja 1933 pobirati kot občinsko trošarino na **vino**: v vaških občinah do 50 Din, v mestih pa do največ 100 Din od 100 litrov, na **žganje** pa največ 5 Din od vsake hektolitrske stopnje. Dalje je po pripombi 9 k § 4 novele omejeno pobiranje občinske trošarine na **špirt** z največ 5 Din za vsako hektolitrsko stopnjo in to tudi izza dne 1. januarja 1933.

Do 1. januarja 1933 ostane torej za pobiranje občinskih trošarin na vino, žganje in špirt na **videz** vse pri starem. Ampak samo na videz.

Nam gre tukaj samo za občinsko trošarino na **vino in žganje**, ki nista več predmeta državne in banovinske trošarine, ker za špirt, ki je še vedno trošarinski predmet in kot tak pod kontrolo, ne bo zaenkrat glede pobiranja občinske trošarine bistvenih sprememb.

Zakaj je torej s trošarinsko novelo ogroženo tudi pobiranje občinske trošarine na vino in žganje. Iz enostavnega razloga, ker ta glavna reprezentanta alkoholnih pijač nista več predmeta državne in banovinske trošarine in je odpadla tedaj vsaka kontrola proizvodnje in prometa s temi pijačami. S tem pa so izgubili pobirajoči organi vsako podlago za pobiranje in so v glavnem navezani samo na dobrovoljno prijavljanje prejema teh pijač, ki je pa seve zelo zelo redko. Dejansko je zavzelo tihotapstvo z vinom in žganjem domala v vseh občinah tak obseg, da nobena občina ne bo dosegla preliminiranih dohodkov iz trošarine na vino in žganje. Škoda gre že danes v stotisoče in se stopnjuje iz dneva v dan. Samo eden je, ki mora plačevati občinsko trošarino z isto točnostjo kakor doslej, in to je gostilničar. Njegova klet je slejkoprej pod kontrolo, njemu se zatročarini vketeno vino in žganje do zadnje kapljice, tisto vino in žganje, o katerem spričo vladajočih razmer ne ve kedaj ga bo stočil in če ga bo sploh stočil. — Pa se svetuje občinam, naj nastavijo dacarje, češ, da so pobirale se je pobirala državna trošarina na vino po zakupnikih, namreč pod bivšo avstrijsko upravo, občinski dacarji. Ta nasvet pa je neizvedljiv, ker je treba dacarja plačati, kar je nemogoče, ker imamo opraviti z večinoma malimi občinami, ki imajo vse dohodke že angažirane za druge izdatke in torej nimajo kritja še za plačo dacarja; sicer pa je trditev, da so imele občine v času, ko je bila dana državna trošarina na vino v zakup, svoje lastne dacarje, tudi neosnovana, ker je bil zakupnik državne trošarine po zakupni pogodbi zavezan pobirati **brezplačno** tudi takozvano občinsko naklado k državnim trošarini na vino.

Škoda, ki so jo utrpeli občine vsled ukinitve kontrole nad prometom z vinom in žganjem, je že danes nenadomestljiva in je več kakor gotovo, da bo zašla večina občin v kratkem v finančne težkoče. Tudi tukaj je prišla katastrofa sredi proračunskega leta, ki se krije pri občinah s koledarskim letom. Za kritje izpadka rednim potom torej v tekočem proračunskem letu ne bo mogoče poskrbeti in se bodo morale občine zadolžiti. S tem pa se bodo bremenile občine, ki so itak že ogromna, še občutno množila.

Za tekoče proračunsko leto bo treba torej nadomestiti izpadek na dohodkih, za bodoče proračunsko leto pa bo treba računati že z zakonito omejitvijo občinskih trošarin na vino, žganje in špirt navzgor in se bodo morali sestaviti proračuni na popolnoma novi podlagi, ker pobirajo skoraj vse občine te trošarine v izmeri, ki presega daleko s trošarinsko novelo določeni maksimum.

Kakor smo že omenili, ima večina občin razum dohodkov iz trošarin, pomembnejše dohodke samo še iz doklad k državnim neposrednim davkom in je torej jasno, da se bodo morale izdatno zvišati občinske doklade k neposrednim davkom. Te doklade se gibljejo danes okoli 50%, je pa tudi precej občin, v katerih znašajo celo 100% in tudi več. S tem zvišanjem doklad pa bodo obremenjeni med drugimi tudi vinogradniki in ravno le-tim se je baje hotelo z ukinitvijo državne in banovinske trošarine na vino in žganje pomagati.

Takšen bo torej finančni efekt tega zakona. Kakor vidimo, bodo posledice v finančnem oziru za državo, banovino in občine jako občutne odnošno so že danes občutne in se ne bodo dale lahko in enostavno, kakor si marsikdo misli, odpraviti.

Pričetek gradnje Gostilničarske pivovarne d. d. v Laškem

Izredni občni zbor delničarjev, ki je bil 21. junija t. l. v Laškem, je ovrigel vse pomisleke.

Nikdo ni pričakoval, da bo na sklicanem izrednem občnem zboru tako obilna udeležba. Bilo je 135 delničarjev in to iz vseh, tudi oddaljenih krajev dravske banovine. Zborovalci so bili vsi, ne samo številni udeležniki, marveč tudi ugledni možje — gospodarji. Mogočen je bil vtis na opazovalce tega zbora.

Predsednik g. Ciril Majcen je uvodoma pozdravil gospoda notarja dr. Frana Prislana iz Laškega, kakor tudi vse zborovalce, spomnil se je umrlih delničarjev Karbaša, Zgonca, Kolimana, Cepuša, dr. Jerale, Koširja, Germutha, Stepiča in Petrine Tropove.

Dnevni red je bil sledeč: 1. Poročilo upravnega sveta; 2. odobritev odaje gradbenih del in strojnih naprav pivovarne; 3. sklepanje o zgradbi lastne sladarne in tovarne kvasa; 4. sklepanje o znižanju delniške glavnice; 5. sklepanje o izterjanju nevplačanih delnic.

Vse točke so bile izčrpno in v pravem gospodarskem smislu obravnavane.

Predsednik upravnega sveta je v svojem poročilu v glavnem izvajal naslednje: Upravni svet je ta izredni občni zbor sklical na lastno inicijativo. O vsem, kar je na dnevnem redu, je bilo sklepano sicer že na ustanovnem občnem zboru, vse to je bilo upravnemu svetu in izvoljenemu družbenemu gospodarju že soglasno naročeno, naj izvrši, za kar je kompetenten tudi po družbenih pravilih. Toda z ozirom na to, da so baš v tem v pretečenem letu nastopili z veliko naglico težki in zamotani gospodarski časi, ker se na gibanje vseh gospodarskih panog gleda s posebnim kritičnim očesom, se je upravni svet odločil, da se pogovori še ponovno z delničarji družbe in dobi tolmačenje in izraz o njih mnenju k stvari, ter tako ostane gospodar družbe zvest pravilu, da upravlja in vzpostavlja podjetje pivovarne v kontaktu in sporazumu z družino delničarjev, skratka — demokratično.

S tem je dana edina možnost, da gg. delničarji čujejo vse, kar jih zanima, kajti s časopisnimi vestmi jih je težko o vsem informirati, pa tudi interesi onujoče se pivovarne bi bili lahko s tem oškodovani. Nekateri časopisi so nam tudi nenaklonjeni. Tako naj n. pr. navajam primer, da je pred nekaj tedni prinesel nek slavenski dnevnik notico, v kateri namiguje, da ni prav, če bomo pivovarno gradili. Poslali smo takoj na to temu dnevniku pojasnilo in ugovor, a je bil ta dopis odklonjen, niso ga hoteli objaviti. Mnogo je tudi ustmeno prenašanih vesti, ki krožijo med delničarji in še več seveda med nedelničarji. Vržene so iz znane nam nasprotne kovačnice z namenom, da bi nam škodovali. Nekatere so izmišljene prav spretno in s preračunanjostjo, da, če se vsega že ne bo verjelo, pa vsaj nekaj. Na take vesti naj delničarji tudi dobe pojasnila in stvarne ugotovitve, radi tega je upravni svet smatral potrebnim, sklicati izredni občni zbor.

Vesti, ki se jih čuje in prenaša, niso nobena izmed njih kaj novega. Vse je ono staro, kar smo že nešteto krat ugotovili, kako brez vsake podlage je. Toda, ker ti naši neprijatelji nočejo prenehati, se moramo s temi prežvečenimi otrobi brez stvarne vsebine pač baviti. Od kod so te vesti, kdo jih hiansira, čigav interes je, da bi imele kaj uspeha v našo škodo? Ta vprašanja si moramo kot prva postaviti. Ali je nanje težak odgovor? Ali ni vsakomur čisto jasno, če količkaj pomisli, od kod prihajajo in za čigav interes izvirajo? — Z osnovanjem naše gostilničarske pivovarne je postavljen mejnik. Na eno stran tega mejnika smo mi, na drugo pa je samo ob sebi razumljivo postavljena fronta neprijateljev. Ti neprijatelji kriče kot deca, ki se ji odteguje cucelj. Nas imajo za sovražnike, ki jim hočemo odvzeti po krivici držano svojino — Komu naj verjamemo? Ali vestem z one strani mejnika, ali kričanju, jadikovanju, kritiki, zavijanju, grožnjam od njih, ali samim sebi, odnosno upravnemu svetu svoje družbe?

»Vse bode izgubili, kar bo v to Vašo gostilničarsko pivovarno zaidano! To je trditev, ki se jo zelo pogosto čuje. K temu se nehoti postavi vprašanje, zakaj se na primer ne preneha izkuhavati pivo v sedaj obstoječih pivovarnah. Ali so morda njih lastniki teh tako velikodušni in radodarni, da svoje premoženje dele med gostilničarje in konsumente? Odkod imajo ti lastniki premoženje, s katerim se na prsa trkajo? Odkod so imeli in imajo ti lastniki nakupičeno premoženje, za pokopavanje vseh bivših pivovaren zato, da se jih preda razvalinam? Kakor taka trditev izhaja očitno iz onemogie jeze, tako nas žali, ker je s tem toliko rečeno, kot da smo vsi gostilničarji, vsi delničarji z upravnim in nadzorstvenim svetom vred, gospodarski otroci brez vsake kalkulacije! Želeti bi bilo, da bi taki modrijani sedeli sedajle tu med Vami, da bi videli Vas gospodje delničarji in občutili pezo, ki jo tvori Vaše število, Vaša resna možnost in gospodarska izkušnost!

»Stanovanjsko hišo so napravili za gospode upravne svetnike, zakaj so jo postavili preje kot pivovarno, poglejte, delničarji, kako slabo gospodarijo z Vašim denarjem«, pravijo. Boljše naj bi toraj bilo, da bi za gradnjo potrebne poslovne in pisarniške prostore, ter stanovanja za nadzorstvo postavili provizorno, ter tako vrgli sto ali stopeneset tisoč v vodo, mesto, da smo nekaj zraven dodali in zgradili tako kot trajno ostane. S takim pričetkom se gradi vendar vsako tovarniško postopje. S kakimi izdatki in kako se je zgradilo, bode čuli iz tehničnega poročila našega upr. svetnika g. inž. Uhlirja in oglejte si jo prosim po občnem zboru na licu mesta. Prepričali se bode, da je tako solidno in za tako ugodno ceno zgrajena, da če že o tem govorimo, moramo edino to konstatirati, da je s tem naše družbeno premoženje pridobilo.

»Sedaj je vendar kriza, kaj pa mislijo, da se sedaj spuščajo graditi« se tudi čuje ugovarjati. »Toliko in toliko podjetij je dandanes falitnih, tukaj pa novo pivovarno zidajo!« Kaj naj potem rečemo onim, ki v brezpotrebni zbežanosti dvigajo denar, da kupujejo vsevprek hiše in razna posestva. Vse take sedanje kupčije so z malimi izjemami visoko preplačane. Deln. družba naše pivovarne se je ustanovila pred to krizo. Kriza pa ni povzročila poviška cen za nove zgradbe. Sedaj je baš čas, ko se bo lahko zgradilo in nabavilo vse potrebno po tako nizkih cenah, kot nikoli več. Delavna moč in material je danes pod ceno, kot ne bo več, kakor hitro se preobesi čas sedanje krize. Količka je razlika v cenah v primeru na naš proračun pred enim in pol letom, bomo slišali iz referata našega g. inž. Uhlirja. Kakor je ta kriza splošen gospodarski udar, tako je nam pravzaprav dobrodošla. Omogočila nam je, da bomo delniško glavnico lahko znižali od 15 na 10 milijonov, kakor je to dano na 4. točko dnevnega reda. Razmotrivajte prosim, če bi bilo res pametno čakati, da pridemo v dražji čas, premislimo prosim, če bi bila res gospodarska modrost z vplačanim denarjem in iztirjanjem zapadlih vplačil čakati, med tem, ko mimo nas vsakdo v galopu hiti z denarjem v nepremičnine!

»Že letos v jeseni bo ta gostilničarska pivovarna likvidirana. Vsak bo dobil samo 50% nazaj ali pa še manj. Denar imajo naložen brez obresti in noben ne ve kje. Nastavljenih imajo vse polno drago plačanih uradnikov, kar po 4, 5 in 6 tisoč

jih plačujejo. Upravni in nadzorni svetniki si zaračunavajo mastne zneske« so klevete, ki smo jih tudi že slišali. O kaki likvidaciji govoriti, je smešno in pač samo pobožna želja gospodov, katerih interes bi to bil. Govoriti o slabem denarnem poslovanju, gospodarstvu in izkoriščanju pa je naravnost zlobna laž, ki meri na to, da bi se upravnemu in nadzorstvenemu svetu jemalo zaupanje. Slišali bode iz poročil sedečih gg. poročevalcev in ugotovili, kako varčno, prevdarno in s kako veliko požrtvovalnostjo se gospodari in posluje v Resnici smo provizorno nastavili pivovarskega strokovnjaka, da do vseh potankosti prouči načrte strojne in celotne pivarske opreme še predno jo nabavimo. Mnogo je detajlov, ki jih je na našem prvotnem načrtu po svoji izkušnosti spremenil. Njegova plača je pri tem mala drobica od onega, kar bi nas stalo za preureditev že postavljene opreme. Upravni svet, ki je imel nad 25 sej in sestankov, ni vzel niti beliča za stroške. V Laško se vozimo na svoje lastne stroške! Poleg tega so nekateri člani skoraj stalno zaposleni, posebno gg. inž. Uhlir, Trop, Kramar in dr. Roš. Če bi mi hoteli n. pr. samo ono delo, ki ga je do sedaj izvršil g. inž. Uhlir, plačati, bi to znašalo najmanj nekaj stotisočev denarjev. Povejte prosim, prijatelji to vsem onim, ki se dajo z raznimi lažmi begati. Ne navajam tega zato, da bi iskal za člane upr. in nadz. sveta kakó hvaležnost, ampak zato, da vam oajem s tem podatke, ki jih, prosim, uporabite za obrambo mož, ki ste jih izvolili, obrambo našega podjetja, obrambo interesov nas vseh delničarjev!

Zelo mnogo se tudi že od vsega početka čuje grožnja, kako nas bo neka pivovarna s konkurenčnim bojem že ob samem početku onemogočila, ki da ima za to pripravljene velike rezerve. Ima rezerve, v zidovju jih ima, kolikor jih ima. Če bo hoteja res umazano konkurirati, tedaj bodo morali gg. delničarji dotične pivovarne napraviti zbirko za to, vplačevati bodo morali za to, da bodo izgubljali. Kdo to verjame? In ali je sploh mogoče, da bi bili vsi gostilničarji-delničarji, ki jih je nad 2.300, same šolarde, ki nimajo nobene samozavesti, nobenega ponosa in ki bodo kar brž pustili svoje lastno podjetje na cedilu, na cedilu zato, da uničijo svoje podjetje in omogočijo zopet monopol ali kartel, ki bi jih po mili volji lahko izkoriščal!

Sliši se sem in tam trditev, ki naj bi ustvarjala nerazpoloženje, da bodo prišle vse pivovarne v naši državi v brezdelje, ker je trošarinski zakon omogočil, da se vino vsled znižane obdačbe lahko tako po ceni prodaja. Noben zakon ni večer, tudi ta zakon je po mnenju vseh nas vsaj tu v dravski banovini samo nekak poizkus. Poizkus je bil nekaj let tudi zakon, da se ni moglo dobiti koncesije za izdelavo kvasa. Danes imamo to koncesijo v rokah, čeprav je marsikdo izmed nas dvomil, da jo bomo dobili. Zakon, ki je zabra-njeval, je padel. Možje, ki sklepajo zakone, so čuli in osvojili klic proti krivici. K temu klicu smo solidarno z lastniki pekarn, trgovci in konsumentami z našimi pogostimi in argumentiranimi vlogami in intervencijami pripomogli mnogo tudi mi. — Pivo je danes res zelo obdavčeno, prej ali slej pa bodo te obdavčbe tudi padle na nižjo mero. Pa tudi pri teh ni najti opravičbe za ceno, po kateri se prodaja. Saj stane danes ravno toliko, kot je stalo pred dvema leti, dočim je cena ječmenu, hmelju in vsem surovinam za 50% nižja. — Konzum pive ne bo padel v naši državi, pač pa raste. Statistika nam pove, da je potrošnja pive pri nas razmeroma z drugimi državami na najnižji stopnji. Pri nas se potoči letno n. pr. 12 do 15 litrov na prebivalca, drugod pa tudi 200 litrov in to v državah, ki so tudi razmeroma toliko vinorodne kot naša. Denar, na-

ložen v delnicah pivovarne bi bil si-guren tudi, če bi bila last le par deset delničarjev, 100% sigurnost za pravo rentabiliteto pa je, ker bo ta pivovarna večinska last gostilničarjev. — V Franciji so počeli gostilničarji s svojimi pivovarnami že pred 35 leti. Danes je tam, zlasti v severnem delu Francije v rokah gostilničarskih delniških družb že nad 70% vseh pivovaren! — V Feldbachu v Avstriji so gostilničarji predlanskim odprli svojo lastno pivovarno na isti podlagi kot bo naša, ki je takoj prvo leto pokazala kolosalen razmah. To tam, kjer je polno že obstoječih pivovaren v najhujšem konkurenčnem boju.

V zadnjem času se mnogo govori o nekaki fuziji naše del. družbe s pivovarno Union v Ljubljani, češ da bomo gradnjo lastne pivovarne opustili in pristopiti s kapitalom k Unionu. Nekateri obračajo te vesti tudi že tako, da smo gotovi člani upravnega sveta prejeli mastne podkupnine. Resnice je na tem le toliko, da je nas neki denarni zavod, ki je lastnik večinskega paketa delnic Uniona, povabil s predlogom, da bi mi opustili svojo pivovarno, on pa da bi dal nam delničarjem v odkup čelnice Uniona. Kot gospodarji naše družbe smo si šteli v dolžnost ta predlog obravnavati, da se izognemo vsem zavijanjem, ki bi se nemara pojavila. Toča povedali so nam, da bi nam dali par tisoč delnic **po kurzni vrednosti** (izmed 240.000 delnic) in par mest v upravi. Mi smo zahtevali, da nam dajo na razpolago polovico delnic po nominalni vrednosti. Zahtevali smo, da bi morali imeti naši delničarji odločilen vpliv. Toda zasmehovali so nas, omalovaževali in bagatelizirali so našo družbo. Soglasna sodba celotnega upravnega sveta je bila, da je njih namera naš pokret zavlačevati. Dali nam niso nobene zasnove izjave, kako in kaj mislijo, neizpodbitno pa je, da je bil njih pravec samo tak, ki bi vam gostilničarjem in delničarjem ne doprinesel nikakega haska. Kakih ugodnosti bi morda bil deležen kateri izmed nas članov upr. sveta. Za take kupčije pa mi nismo. Smo, hočemo biti in bomo vredni Vašega zaupanja. Vas vseh delničarjev interes je naš interes in nedotakljiva stvar. Mi se v našo pivovarno družbo nismo osnovali zato, da bi sklepali kupčije in fuzije, ki bi naš gospodarski pojav pritisnile ob steno, ali pomenjale celo kako sramotno izigranje! Naš dosedanji skupni trud, složen nastop, soglasni sklepi, vsa zborovanja, duševne in materialne žrtve številnih naših tovarišev, idcalizem kristalne nesebičnosti vseh delujočih ne sme biti predmet brezplodja, seme brez kali! Ne sme biti zopet tako, kot je bilo pred 20 leti, da bi odnehali in čakali morda na čudež, ki bi nas rešil podložnosti izvestnih skupin špekulantov, kar bi bila neizogibna posledica. Do krvi bi trpeli materialno in sram bi nas bilo do mozga. Preklinjali bi sami sebe, preklinjali bi nas zanamci!

Morda ste tudi že čuli ugovore proti naši pivovarni z motivacijo, da se je neka pivovarna »nacionalizirala« in da ni prav iz narodnogospodarskih ozirov, če se ji kot konkurenca postavimo. To je zelo prozoren in šepav argument. Izkušnje nas uče že takozvane nacionalizacije raznih industrij in podjetij, da se pod takim naslovom skriva marsikaj in da je stvarno stanje čisto nekaj drugega. Pred nekaj tedni sem poslušal predavanje o vzrokih krize. Navajalo se je gospodarsko nacionalizacije TPD, KID in z njimi v zvezi Slavensko banko. Človeku se morajo jeziti lasje pri ogromnih številkah vrednosti narodnogospodarske imovine, ki je od nas odtegnjena. To so kričeči svarilni opomini, da se za sam naslov »Nacionalizacije« ne smemo več kar tako enostavno in naivno ogrevati. Zavedajmo se tudi, da se časi z velikansko naglico spreminjajo. Toda ne v smer, ki bi kaza-

la naši široko zasnovani delniški pivovarni slabo, pač pa po vseh znamenjih tako, kot ne bo več dobro raznim predvojnimi in povojnimi družbam, ki so si vzele posamezne produkte v monopol, v korist nekaj peščic ljudi. To je tudi leglo današnje težke krize. Sistem današnjih zapovedujočih, samoblastnih pivovaren in kvasarn se bo moral zrušiti, sistem, da se vdinja cele mase naroda za kupičenje in vlačenje kapitala nekaternikom, se bo moral odpraviti in s tem odpraviti možnost odtegotviti narodni kapital čez meje naše domovine, pa čeprav bi to bili oni, ki nosijo ogrlice z velikim napisom: »Jaz sem nacionalen!« To mora priti neizbežno povsod v vseh panogah gospodarstva, ne samo v pivovarski industriji. Kriza ne more več trajati. Toda ko bo prestana, bomo morali porabiti izkustvo, ki ga imamo in odpraviti vzroke za zopetno krizo. Mi smo pripravljeni, čez tri tisoč nas je, mi bomo edino ono pravo nacionalno gospodarsko podjetje!

Ce naj današnji zbor, častiti delničarji, govori o krizi, ki bi zadevala našo drubo, je to edino ona kriza, o kateri moramo radikalno spregovoriti, ki se ji pravi kriza zaupanja v nas same sebe. Če bomo storili sklepe v tej smeri, tedaj je sigurnost in hitro dosegljiva bodočnost našega podjetja večja kot si jo more misliti največji optimist!

(Zborovalci so poročilo predsednika priznali z burnim in dolgotrajnim ploskanjem.)

Vprašanja in odgovori:

Vprašanje: »Podpisal sem 10 komadov delnic Gostilničarske pivovarne v Laškem. Dotični agent mi je obljubljal, da bom dobil, če vzamem delnice, zalogo pive, pod katerim pogojem sem delnice vzel. Ali sem jih primoran plačati?« (M. Ž. v C.)

Odgovor: »Kviziterji, ki jih je imela gostilničarska pivovarna za nabiranje delničarjev, so bili pooblaščenici edino za oddajo delnic na podlagi pogojev, vsebovanih v Začasnem potrdilu. Če so obljubovali kake ugodnosti, so storili to brez pooblastila in ni gostilničarska pivovarna vezana na njihove obljube. Plačati boste morali delnice, da si ne nakopljete nepotrebnih stroškov.«

Vprašanje: »Dobil sem opomin advokata, da moram plačati prevzete delnice gostilničarske pivovarne v Laškem do 1. VIII. t. l. Jaz sem se zavezal delnice plačati v obrokih in sicer za vsako po Din 28 mesečno. Na račun sem plačal Din 280.—, delnic imam 10, torej še niso vsi obroki dotekli. Ali moram plačati do 1. 8. ves znesek in stroške?« (L. L. v Li.)

Odgovor: Plačati morate le toliko obrokov, kolikor jih je dospeo do 1. 8. v plačilo. Ostanke vam še ni treba plačati, vendar se držite nadaljnjih obrokov. Advokatske stroške bo treba plačati, ker se niste obrokov držali. Informirali pa smo se pri upravnem svetu gostilničarske pivovarne in dobili odgovor, da se ne bo zahtevalo advokatskih stroškov od onih, ki se bodo opominu v redu odzvali.«

Vprašanje: »Ali se bo res pričela gradnja pivovarne, ali je to v teh težkih časih priporočljivo?« (Fr. R. v K.)

Odgovor: »Z gradnjo pivovarne se bo pričelo še ta mesec. Popolnoma nova, moderna strojna oprema je pod silno ugodnimi plačilnimi pogoji in po zelo nizki ceni kupljena. Čas je ugoden, ker so se material in delavne moči znatno pocenile. Glede rentabilnosti in uspevanja tega podjetja ni nobenega dvoma, ker je to gostilničarsko stanovsko podjetje in bodo gostilničarji odjemalci piva. Uspeh je zagotovljen.«

Vprašanje: »Ali je res pričakovati povišanja trošarine na pivo?« (R. K. v S.)

Odgovor: »Brezdvomno se bo trošarina na pivo povišala, čemur pa se bodo morali gostilničarji z vso silo upirati. Smatramo, da vprašate to z ozirom na gostilničarsko pivo-

varno ter vam z mirno vestjo odgovorjamo, da ta trošarinski povišek ne bo zadel gostilničarsko pivovarno, ker je krog sigurnih odjemalcev gostiln. pivovarni zasiguran in bo pivovarna uspevala tudi s proizvajalno kapaciteto 20--25.000 hl. Vse večje pivovarne bi pri tako nizki proizvajalni kapaciteti morale propasti.«

Zapisnik

izrednega občnega zbora Gostilničarske pivovarne d. d. Laško, ki se je vršil dne 21. junija 1932 v hotelu »Savinja« v Laškem s sledečim

DNEVNIM REDOM:

1. Poročilo upravnega sveta;
2. odobritev oddaje gradbenih del in strojnih naprav pivovarne;
3. sklepanje o zgradbi lastne sladarne in tovarne kvasa;
4. sklepanje o znižanju delniške glavnice;
5. sklepanje o izterjanju nevplačanih delnic.

Občni zbor je sklican za pol 10. uro. Predsednik upravnega sveta g. Ciril Majcen otvori občni zbor ob pol 11. uri in povdarja, da se je otvoritev zavlekla zaradi verifikacije glasovnic in pooblastil ter konstatira, da se je občnega zbora udeležilo 110 delničarjev, zastopajoč (s pooblastili vred) Din 3,261.000.— podpisane delniške glavnice, kar presega v pravih za sklepčnost predvidenega kapitala.

Spominjajoč se na to preminulih delničarjev, je pozval g. Majcen zborovalce, da počastijo njih spomin z dvigom raz sedežev, kar se je zgodilo.

Nato je podal g. Majcen obširen referat o dosedanjem poteku cele akcije, o poskusih protivnikov akcijo ovirati in sploh o vseh bistvenih točkah, tičočih se podjetja.

Referat g. predsednika tvori posebno prilogo tega zapisnika.

Po njegovem referatu so podali svoja poročila ostali upravni funkcionarji i. s. gg.: inž. Uhlir, tehnično poročilo, Jos. Kramar, blagajniško poročilo in Ignac Trop splošno poročilo.

Referati omenjenih funkcionarjev tvorijo istotako posebno prilogo k zapisniku.

Za temi je podal svoje poročilo, nadomestujoč predsednika nadzornega sveta g. Ogrič iz Novega mesta, ki je izvajal sledeče: Pred nekaj dnevi smo imeli sestanek gostilničarjev pri g. Windischerju v Novem mestu, na katerem je vladalo napram naši akciji zelo pesimistično razpoloženje, ki je celo mene deprimiralo, ker nisem bil orientiran o stanju položaja in delovanju našega podjetja. — Bivši predsednik g. Kavčič nas sploh ni obveščal o tekočih zadevah in ni skliceval sej. — Jasno je, da smo bili člani nadz. odbora vsled takega postopanja in še več zaradi defetističnih vesti o pravem položaju docela desorientirani. Šele pri pregledu, ki smo ga izvršili včeraj, jaz in gg. Kovač, Wagner, Kandušar, Juvančič kot člani nadz. odbora, smo iz knjig in prilog dobili jasno sliko in prepričanje, da so bile vse te vesti zgolj tendenciozne izmišljotine ter smo prišli do zaključka, da se je godila članom upravnega odbora s takim blatenjem velika krivica. Predlagam, da se jim da v dokaz neomejenega zaupanja in priznanja za njih požrtvovalno, nesebično in vzorno delovanje razrešnica.

Predsednik gosp. Majcen je dal ta predlog na glasovanje in je bil soglasno sprejet.

Dodatno k svojem poročilu je pripomnil g. Ogrič še sledeče: Gostilničarska zadruga v Novem mestu me je pooblastila, da predočim današnjemu zboru dejstvo, da našemu napredku in celi stvari najbolj to škoduje, ker smo razdeljeni na dve zvezi, vsled česar predlagam unifikacijo zvez, s čemur bodo tudi interesi skupni.

K besedi se je oglasil nato gosp. Elsbacher, veletrgovec iz Laškega,

ki je izvajal sledeče: Dovolite slavna gospoda, da kot domačin in star trgovec, ki deluje že dolgo vrsto let v raznih organizacijah, podam tudi jaz o stvari svoje osebno mnenje v trenutku, ko se odločuje gradnja Gostilničarske pivovarne.

Zgradbo tega velevažnega industrijskega podjetja je iz gospodarskega vidika najtopleje pozdraviti, ker gre pri tem ne samo za interese delničarjev, temveč v veliki meri tudi za interese konsumentov. Gradnja pivovarne je tak edinstven pojav, s katerim se ne more ponasati nobeno drugo industr. podjetje, ker znači ta korak stanovsko osamosvojitve. Ravno ta moment pa jasno pobija dvome črnogledov, češ, ali bo novo gospodarsko podjetje imelo zadostni krog odjemalcev in ali so dani pogoji za njegovo prosperiteto, ker je ideja vznikla iz načela osamosvojitve.

O podrobnih načrtih gradnje in podjetja samega nisem bil poučen. Ugodna poročila upravnega sveta pa jasno dokazujejo, da je gradnja pivovarne tudi v današnjih prilikah mogoča in prosperiteta zagotovljena, kar me je privedlo do prepričanja, da moram glasovati za predlog takojšnje gradnje pivovarne, uverjen, da bodo sledili mojemu vzgledu tudi oni delničarji, ki so dosledaj oklevali. Ta soglasna odločitev naj bo dokaz naše trdne in nepreklicne volje.

Obenem predlagam, da naj današnji zbor izreče vsem cenj. članom upravnega sveta za njihov prekomerni in požrtvovalni trud pri vodstvu predpriprav najtoplejšo zahvalo, ki naj bo izraz naše hvaležnosti za njihov trud, zgubo časa, stroške in obenem uničujoča kritika natolvecanja protivnikov. (Zborovalci so sprejeli govor gosp. Elsbacherja z velikim vtisom in ga živahno akklamirali.)

G. predsednik Majcen povdarja na besede predgovornika, da je s tem že načeto vprašanje 2. točke dnevnega reda in prosil, ako želi k tej točki še kdo besedo, nakar se oglasi g. Dolinšek iz Hrastnika, povdarjajoč: Delamo že drugo leto in danes smo končno tam, da lahko res že jutri začnemo z gradnjo pivovarne, ki jo ne smemo več odlašati, kajti mi si ne bomo pustili več diktirati cen pive. Primerjajte samo razliko v ceni med pivom in vinom v predvojni dobi in med današnjimi cenami. Če danes glasujemo za gradnjo, nas bo čula cela Slovenija in gotovo ga ni ozkosrčneža, ki bi se okleval. Ko smo upravni odborniki prevzeli poverjena nam častna mesta, nam ni šlo pri tem za čast, temveč zgolj za korist podjetja in delničarjev in zavešt, da smo to dolžnost v polni meri izpolnili, nam bo v zadoščenje, a zanamci naj delo nadaljujejo in uživajo sadove podjetja, kateremu smo mi postavili temelj.

Za g. Dolinškom se oglasi k besedi g. Herman Postl iz Bistrice pri Mariboru, ki je prečital predvsem dopis Gostilničarske zadruge ozir. Zveze v Mariboru, v katerem smatra le-ta, da naj bi se gradnja z ozirom na današnje gospodarske prilike zaenkrat še odložila. Mislim, nadaljuje g. Postl, da ni nihče nasproten akciji, videč, kaj se je vse storilo med tem Ozirati pa se moramo vsekakor tudi na one, ki so v nekdanjih boljših časih več delnic podpisali, kot jih zamorejo danes plačati. Dopis Zveze sicer pri odločilnem glasovanju ne pride v poštev, jaz pa sem storil te svojo dolžnost in hotel Vas zgolj opozoriti na to, da varujem naše člane. Verujte mi, da bi bila nesreča, ako začnemo z gradnjo in bi jo ne mogli končati. Mi vsi dobro vemo, da danes ni več na razpolago toliko denarja, kot nekoč. Zatorej bodimo previdni, ker bi bila škoda, ako bi naša stvar trpela.

Nato se oglasi k besedi g. Žuraj Ivan iz Slov. Bistrice, ki se dotakne predvsem poročila nadzornega odbora, češ, da je bilo od g. Ogriča neopredvidno, da ni podal točnih podatkov o vplačani glavnici. Marsikdo, ki je bil še sedaj v dvomu o uspehu akcije, bi morda ravno po teh števil-

kah prišel do nasprotnega prepričanja. Jaz za svojo osebo sem za gradnjo, neobhodna potreba pa je, da se ugotovi predvsem, koliko podpisane kapitala je faktično že vplačane, da dobimo jasno sliko, ako tudi finančna plat zmore vse investicije, ki jih je navajal g. inž. Uhlir v svojem tehničnem poročilu. Povdarjam, da je gradnja pivovarne v današnjih razmerah priporočljiva, treba pa je podati ljudem jasno sliko, ker bi bila največja napaka ako bi se moralo delo prekiniti iz finančnih razlogov. Mi bomo skušali vsak v svojem okraju vzpodbujati podpisnike delnic k rednemu odplačevanju. Priporočam zborovalcem, da glasujejo za gradnjo. Upravnemu svetu pa polagam na srce finančno plat, tako pri gradnji sami kot pri nabavi strojev, katere bomo pri splošni današnji krizi tem ceneje dobili, ako jih takoj plačamo. Prepričan, da upravni svet teh vprašanj ne bo pustil iz vidika, priporočam še enkrat, da glasujete za.

Slično vprašanje, koliko delnic je podpisanih in koliko delniške glavnice je do danes vplačane, je stavil tudi g. Podboj iz Ribnice.

Nato se je oglasil k besedi g. dr. Roš, župan iz Laškega in izvajal sledeče: Mi smo trgovci in v dobro veste, da nobeden trgovec ne bo dal iz rok svojih kart, ako bi bil: pri tem tangirani njegovi interesi.

Član upravnega odbora g. Kramar vam je podal točno sliko o dejanskem stanju, kar je, smatram, položaj popolnoma pojasnilo. Podpisanih in sigurno odplačljivih delnic je za Din 7.000.000.— in preostane torej nekak 4½ milijona, čijih podpisniki se plačilnim opominom niso odzvali, akoravno bi pretežni del istih te lahko takoj odplačali. Imamo torej Din 9.000.000.— zasiguranih. Iz tega pa izvirajo druga vprašanja, t. j. kako z izterjavanjem zaostalih delniških obrokov (§ 5 pravil). Ko smo šli nekoč v fronto, smo se ozrli na desno in levo, ako gredo z nami tudi naši tovariši. Istotako je tudi s podpisniki zamudniki. Seveda mi ne bomo gnali na boben onih nesrečnežev, ki jih je pritirala današnja gospodarska kriza v bedo, nasprotno pa bomo proti onim, ki lahko plačajo, postopali rigorozno.

Drugo vprašanje je gradnja pivovarne oz. takojšnji začetek te gradnje. Da se je stvar zavlekla, so edini vzrok delničarji zamudniki, h čemur se nekatere prisilile razmere. Zamuda pa ima zopet to dobro stran, da smo s tem mnogo profitirali na cenah pri gradnji sami in pa pri nabavi strojev, kakor ste to razvideli iz poročila g. inž. Uhlira.

Če začnemo takoj graditi, bomo čez 8 mesecev že lahko točili lastno pivo; ako pa bomo zadevo odlašali ač kalendas graecas, potem bi pa bil seveda uspeh iluzoren. Hmelj se sadi takrat, ko so cene najvišje. Gradnja pivovarne je torej imperativni zahtev.

Mi moramo imeti pred očmi predvsem ščitenje interesov naših delničarjev in naše družbe. S tem je v tesni zvezi vprašanje, ako so izterljive vse podpisane delnice ter drugič, ako bomo dobili pravočasno nakazila v denarnih zavodih naložene denarja.

Pri oddaji del bomo morali sklepati pogodbe, sklepali pa jih bomo tako, da se bo moral prevzemnik v danem primeru tudi z bančnimi nakazili zadovoljiti in se bo moral na nato trgati z denarnimi zavodi glede izplačila. Mi dobro vemo, da je takih podjetnikov dosti, ki bi prevze! dela tudi pod temi pogoji, ker je stavbno gibanje skrajno padlo in vsak podjetnik pač gleda, da si ohrani svoj kader izvežbanega delavstva in ga kakorkoli mogoče zaposli tudi brez večjega lastnega dobička.

Kar se tiče ofert glede dobave strojev, imamo od raznih tvrdk že fiksne ponudbe, ki čakajo samo še Vaše pritrditve in bodite uverjeni, da se bo odločil upravni odbor gotovo za najcenejšo ponudbo in pa za najmodernejšo stroje.

Kar zadeva časopisnih vestí glede

pačanja konsuma piva, se jaz bolj bojim tega, ko ne bomo mogli usrečiti vsem našim odjemalcem in zadostiti naročilom.

Od članov upravnega sveta ni dobil nihče niti facka za njegovo delo in trud. Nasprotno. G. inž. Uhlir nam je popolnoma resno izjavil, da rad plača mesečno Din 4.000.— samo, da ga razrešimo. Bodite prepričani, da ni v nas nikakega poželjnja po upravnih mestih in je to veliko breme, ki smo ga prevzeli in delo še ni končano. Ako pomislimo, da je ravno naš tehnični referent g. inž. Uhlir zastavil vse svoje sposobnosti in znanje v korist ideji, ne sme biti tu nikakega oklevanja glede pričetka gradnje.

Kiavno iz teh razlogov bomo morali prisiliti zamudnike, da storijo svojo dolžnost in ko bodo to storili, ne bodo nič manj navdušeni, kot smo mi za stvar danes.

Kar se pa pomislekov tiče, zakaj graditi še eno pivovarno, ko imamo v Sloveniji že staro pivovarno, bi to primerjal s kmetom, ki ima star, zanemarjen svinjak, v katerem mu letno pogine toliko in toliko prašičev, a graditi novega se zdi zopet šteti lepe denarce. Isto je s starimi pivovarnami, ki imajo zastarel stroj čegar modernizacija bi stala ogromne vsote. Da pa je odjem laškega piva zasiguran, dokazuje najbolj tipanje nasprotnikov (Kreditni zavod, »Union«). Res je, da se je zadevno vršila gotova korespondenca, pri čemur smo imeli mi pred očmi zgolj interes delničarjev. Nasprotno pa smo se o ponudnikih uverili, da iščejo le svojo korist, hoteč se znebiti gotovega paketa delnic, ki so zanje balast in bi bili nam morda koncedirali par upravnih mest. Na taki podlagi so se seveda pogajanja prekinila.

Mi smo Vas danes poklicali, ker hočemo glede gradnje in dobave strojev slišati tudi vaše mnenje. Prilike za to so danes, kar se cen tiče, skrajno ugodne. Drugič pa odlašamo celo akcijo že dve leti in jo ne smemo še dalje odlašati. Ko pa bo prišlo naše pivo v konsum, boste ta korak le pozdravili in začeli se bodo zgrašati novi delničarji, kot se oglašajo že danes. Ne strašite se ovir. Premagal jih bo upravni odbor! Ako pa tega ne bo zmogel, pa vas bode zopet poklical. Edina ovira je še, katero bomo tudi premagali, to so zamudniki. Drugih ovir pa ni. Kar se detajlov tiče, govore številke, ki so vsakemu na razpolago v pisarni.

Še ni dolgo od tega, kar me je neka veleugledna osebnost opozorila, da mogoče vendar ni današnji čas primeren za gradnjo pivovarne, ker bi znal neuspeh pasti na stranko. Odgovoril sem mu, da mi ne poznamo nobene stranke in nobenih zasebnih interesov, temveč samo eno, to je: stanovski gostilničarski in interes konsumentov. Naše podjetje je in bo stanovsko, nestransko in nepolitično!

Reasumirajoč izvajanja predgovornikov je dal g. predsednik na glasovanje predlog takojšnje oddaje gradbenih del in strojnih naprav pivovarne.

Predlog je bil soglasno z navdušenjem sprejet.

K besedi se je oglasil nato gosp. Zdravič iz Kočevja (nedelničar) v imenu zadruga gostilničarjev Kočevje ter omenja, da je v Kočevju malo navdušenja za to velevažno akcijo, katero je samo pozdraviti, ker pomenu rešitev od kartelov.

Mnenja sem pa, da bodo tukaj finančne težkoče, ker danes ni dobiti denarja iz bank. So pa med nami tudi delničarji, ki jim je skoraj nemogoče plačevati delniške obroke. Od podpisane kapitala so 4 milijoni Din dvomljivo glede izterjanja. Podpisniki tega zneska so po večini mali posestniki in obrtniki. Ali jih hočemo pogoniti izpod lastnih streh? Morda pa bi se lahko našel kak drug izhod? Zato je moje mnenje in tudi mnenje naše zadruga, da bi se gradnja odložila za eno leto.

Sušljalo se je tudi nekaj o prodaji pivovarne. Kaj je na tem resnice, ne vem. Da pa je bilo nekaj na stvari,

Za brizganec, limonado, malinovec in druge sadne soke
uporabljajte

ROGAŠKO SLATINO

vrec „TEMPEL“

ki razkrajja, oziroma nevtralizira vinsko kislino ter namdomestuje sodo-bikarbonato v prašku je osvežujoča in ima dober okus.

— Dobi se v vseh boljših trgovinah —

dokazuje pismo, ki ga je pisal gosp. Majcen g. Kajfežu.

Prečitajoč to pismo, se sklicuje g. Majcen predvsem na pogajanja, ki so se v resnici vršila in ki so jih že predgovorniki omenjali. Kar se tiče g. Kajfeža iz Kočevja, omenja gosp. Majcen, da je res zahteval od njega seznam vseh gostilničarjev in delničarjev in število podpisanih delnic. Iz pisma samega pa razvidite, nadaljuje g. Majcen, kako odločno sem tako predrzno zahtevo zavrnil. Jaz sem samo član upravnega sveta in torej nimam nikake pravice do kakih separatnih pogajanj, ker je za to kompetenten celokupni upravni odbor. Ta primer pa je samo en odlomek poizkusov naših protivnikov. Kakšen interes pa ima na stvari g. Kajfež, ki je podpisal samo eno delnico, na katero ni plačal niti še enega obroka, pa mi ni umljivo.

V nadaljnjem omenja nato g. Majcen že prej omenjena pogajanja z »Unionom«, ki so se vršila v Ljubljani. Imajoč v vidiku interes naših delničarjev, smo stavili kot prvi pogoj, da pridobimo 51% delnic, kar so nasprotni zastopniki z zasmehom zavrnili in izjavili svojo pripravljenost kvečjemu prepustiti 4 do 5 mest v upravnem odboru. Do sklepa seveda na tej bazi ni moglo priti. izmenjalo se je sicer naknadno še par pisem, toda odgovori so bili vedno tako megleni, da smo uvideli, da imajo oni v vidiku samo lastni interes, vsled česar smo položili celo stvar ad acta.

G. Bregar iz Ribnice zahteva, naj bi se vse to obelodanilo v časopisju, da dobijo naši ljudje o stvari jasno sliko.

Prišedši k 3. točki dnevnega reda, t. j. sklepanje o sladarni in kvasarni omenja g. Majcen, da bo fabrikacija mogoča s stroji, ki ne bodo presegali za celokupno gradnjo in stroje projektiranega kapitala 10 milijonov dinarjev. Osobito, kar se slada tiče, so to velike carinske težkoče. Tudi glede kvasa so bile nove tovarne kvasa še do pred kratkem po trošarinskem zakonu nemogoče. Morda se je ravno naši ingerenci in trudu zahvaliti, da se je omenjeni zakon črtal in da imamo mi koncesijo za fabrikacijo kvasa že danes v rokah. Po kratkem tehničnem poročilu g. inž. Uhlira, dá predsednik predlog na glasovanje, ki je bil soglasno sprejet.

K točki 4. o sklepanju znižanja delniške glavnice navaja predsednik g. Majcen, da so dovedle do te odločitve spremenjene gospodarske prilike. vsled katerih smo prišli do prepričanja, da bo zadostovala naša prvotno zamišljena delniška glavnica in 10 milijonov, s katero je prospekteta še vedno v polnem obsegu zagotovljena. S tem znižanjem lahko razrešimo obveznosti onih delničarjev, kateri podpisanih delnic ne morejo plačati, s tem pa damo zopet drugimi možnost pristopa. Pa tudi gromotni efekt, kar se dobička tiče, je večji, ako se razdeli na 10 milijonov mesto na 15 milijonov dinarjev.

Na pripombo g. Cilenška, Laško, zakaj naj bi se delniška glavnica znižala, odgovarja g. predsednik, da gre pri tem tudi radi taks. dočim glavnico po § 5. pravil še vedno lahko povišamo.

Predlog, da se glavnica zniža na 10 milijonov dinarjev, je bil nato soglasno sprejet.

K 5. točki, t. j. sklepanje o izterjanju nevplačanih delnic, se je oglasilo več delničarjev k besedi, i. s.: g. Žuraj iz Slov. Bistrice je bil za to, da naj bi vsak poverjenik, ki naj se danes prostovoljno javi, šel v svojem kraju od podpisnika do podpisnika ter ga opozori! na plačilo.

G. Postl iz Bistrice pri Mariboru priporoča, da naj bi se onim, ki ne morejo plačati, dovolil odlog proti obretovanju podpisanega zneska, tako, da bodo ostali še nadalje delničarji, dočim bi prisilno izterjavanja napravilo le slab utis.

G. dr. Roš se strinja s predlogom g. Žuraja, ker je tudi upr. svet za to, da se da zamudnikom 1 mesec odloga ter prosi delničarje, da obvestijo o tem zamudnike, ki naj po preteku enega meseca ali plačajo ali pa naj sporočijo, kdaj nameravajo in bodo zmožni plačati.

G. Dolinšek iz Hrastnika: ta sklep, t. j. enomesečni odlog, naj bi se obelodanil tudi v časopisju, ker se bo na to notico gotovo vsak delničar oglasil. Kar pa se krajevnih poverjenikov tiče, dvomim na uspeh.

G. Zdravič iz Kočevja: Priporoča, da naj bi se z zamudniki solidno postopalo in ako ni drugega izhoda ev. zahtevalo vrnitev delnic.

Na to odgovarja dr. Roš, da kar se tiče vrnitve delnic, ne gre, ker so to pravnoveljavne pogodbe in bi bilo to tudi protivno določbam pravil. Vsak, kdor je delnice podpisal, jih bo tudi plačal. Če pa jih kdo ne bo mogel, bo o tem odločal upravni svet.

G. Ogrič iz Novega mesta: S cinčanjem se bo razpoloženje le poslabšalo. Kako pa naj pridemo potem do podpisanega deln. kapitala? Vaša dolžnost je, da greste kot organizatorji na delo in pojasnite ljudem resnico ter bodite prepričani, da bodo šli vsi stanovski tovariši z vami. Že enoletna zamuda je slabo vplivala na delničarje, še slabše pa bo, ako zamudimo še eno nadaljnje leto. Zatorej nobenega odlašanja več in uspehe boste videli na prihodnjem občnem zboru.

G. Ota iz Celja: Priporoča, da se da upr. svetu v tem pogledu popolno zaupanje in naj dela po svoji uvidenosti v tem pravcu naprej.

G. Šribar od Sv. Petra v Sav. dol.: Predlaga, naj bi se n. pr. gostiln. zadrugam sporočilo, koliko je še kdo dolžan in naj bi te opozorile svoje člane na plačilne obveznosti.

G. Postl iz Bistrice: Se sklicuje na dopis zadruga, ki ga je preje prečital in priporoča, da naj se one, ki ne morejo plačati, dalekomožno tolerira in ne pritiska s tožbami. Povdarja, da je storil s tem svojo dolžnost tako tukaj, kakor jo bo storil tudi doma.

Predsednik g. Majcen resumirajoč predloge predgovornikov, formulira to točko dnevnega reda v sledeči predlog: Tolerantni postopek napram gospodarsko šibkim in plačila nezmožnim, ki naj se jih v danem primeru razreši obveze in odda delnice drugim.

Predlog je bil soglasno sprejet. S tem je bil dnevni red izčrpan, naker je predsednik g. Majcen zaključil zborovanje s sledečimi besedami: »Z zadovoljstvom konstatiram soglasno izglasovanje tako važnega vprašanja, ki ga današnji rod in tudi potomci ne bodo ustvarili. Po-vejte doma, da je naša pivovarna,

kakor družinska hiša, ki ne sme in ne bo trpela nobenih klevet in splet-karenja. Izgnajte vsakega plačanca iz te hiše, ki je naša last in kdor dvomi na obstanku svoje lastne hiše, je izdajica svojih stanovskih interesov.

Jaz, kot tudi celokupni upravni svet in vsi vi smo veseli tako sijajne udeležbe in soglasnih sklepov. Pojdimo, pa povejmo vsem, da današnji kritični časi gospodarske depresije ne zadenejo nas, temveč naše protivnike.

Vsak dvom in vsako željo pa sporočite Gostilničarski pivovarni d. d. v Laškem in bodite prepričani, da boste dobili takoj vsa potrebna pojasnila.

S tem je predsednik zaključil zborovanje ob 13. uri 40 minut

Zapisnikar: **Franc Jenko**, Laško, overov. zapisnika: **Ivan Šket**, Laško

in **Gv. Počivavšek**, Trhoviče.

LAŠKO, dne 21. junija 1932.

Pozor gostilničarji!

V zadnji številki »Kmetovalca« se je spomnil neki I. Š., da je »Gostilničarski vestnik« februarja meseca pravzaprav prinesel članek z naslovom »Narod pije — vinske krize ni«. Ker se nam ni hotelo verjeti, kako se nam krati naše pravice baš od nezavednih vinogradnikov, smo objavili tudi nekoliko slik. Kakor rečeno, smo že februarja objavili ta članek in je naravnost značilno, da se gosp. I. Š. razburja šele po 5 mesecih v »Kmetovalcu« pod bombastičnim naslovom »Pozor vinogradniki!« V tem članku se nam očita od g. I. Š., da smo z odurnimi besedami blatili revne vinogradnike in zanika dejstva, ki smo jih iznesli v našem opisu. Obžalujemo, da je imel ta članek tako slab vpliv, ker je tako dolgo časa lezel v kožo pisca, da se je šele po tolikem času preril do njegove srčne krvi. G. I. Š. naj bo potolažen, da ni bil sam razburjen, ker se je že preje razburjal neki slučajno visoko stoječ gospod, ne da bi mu ta jeza kaj pomagala. Mi vemo, zakaj se je pisec tega članka šele sedaj prebudil. Najbrže so mu neljubi ogorčeni protesti baš po krivdi zastopnikov vinogradništva uničenega gostilničarskega stanu. To, kar smo napisali, stoji, in ne črtamo niti ene besede, ker lahko dokazemo posamezna navedena dejstva v sto in sto slučajih. Poseganje v naše pravice od strani nerazsodnih in nediscipliniranih vinogradnikov, med katere štejemo sedaj tudi njihovega zagovornika g. I. Š. je rodilo nezaželjeno nasprotstvo. Mi gotovo nismo krivi nad tem trošarinskim zakonom, katerega kritizirajo ne samo gostilničarji, temveč tudi pravi vinogradniki, temveč je iskati krivce v družbi pisca g. I. Š. Dvomimo, da je pisec vinogradnik, če pa se je mogoče pri zeleni mizi razburil, spada potem vsekakor v oni krog, katerega stremljenje je, čimprej uničiti gostilničarski stan. Prosimo ga, da se naj podpiše s celim imenom, ker si bo s tem napravil brezplačno reklamo. Taki neutemeljeni izpadi pa tudi ne bodo rodili zaželenih uspehov, ker bomo še nadalje reagirali brezobzirno in tudi še vnaprej neusmiljeno bičali to stanje, ki so ga v svoji nepremišljenosti zakrivil baš zastopniki vinogradnikov. Hujše, kakor se nam godi, se nam ne more goditi, zato nam ni treba poznati nobenih ozidov. Kdo bo imel poleg nas vsled takega početja nekaterih vinogradniških krogov še škodo, bo pokazala najbližja prihodnost. Torej g. I. Š. priporočamo mirno kri, ker se bomo, kakor že rečeno, ne glede na te napade, ki so namenjeni za ulico — borili za naše pravice in za naš obstanek, pa naj pridejo napadi od tega ali onega. Kakor vidite, smo vam vedno na razpolago. Bilanco tega obračunavanja pa si boste napravili pozneje.

Gostilničarji, pozor!

Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru, Miklošičeva ulica št. 2 ima na zalogi večjo množino **sadjevca jabolčnika in hrusevca** lastnega pridelka. Prodaja po najnižji dnevni ceni!

podjetnik štediti s svojimi izdatki, vendar je nedopustljivo in vsake graje vredno, če odklanjajo oglaševalne velike in dobro stoječe tvrdke in predvsem take, ki odvisne v prvi vrsti od našega sodelovanja. Tako smo ravno pred kratkim prejeli od poznane veletvrdke iz Savske banovine dopis, s katerim nam sporoča, da je žal izčrpala predvideni znesek za reklamo in da žal ne more ustreči naši prošnji. Tak dopis nam je poslala tvrdka, katera je ravno v zadnjem času plasirala svoj proizvod v večini naših obratov. Poleg tega je označena tvrdka isti hip objavila v listih dolge reklamne članke, katere je morala seveda drago plačati. Navedli bi lahko še mnogo takih primerov. Zadostuje za enkrat samo ta. Koliko predmetov se prodaja porablja v največjih količinah v naših obratih in koliko tvrdk živi naravnost od našega obrta. Ali je potem odveč, če zahtevamo malo protiuslugo, da oglašajo tudi v našem listu?

Nameravali smo razširiti svoj list in ga tudi izpopolniti, ter ga celo pretvoriti v dvotednik, toda smo morali radi finančnih težkoč opustiti to misel. Kakšne vrednosti bi bil za naš stan list, ki bi bil dvotednik se lahko predstavlja sleherni, ki količkaj pozna moč javnega mnenja. Prosimo tedaj vse člane, da z vsoto doslednostjo zahtevajo od trgovskih potnikov in sploh od dobaviteljev, da oglašajo stalno v našem glasilu. Dosegli pa boste uspeh le tedaj, če boste dosledno kupovali in naročali pri tvrdkah, ki oglašajo v našem listu. S tem boste krepili naše stanovsko glasilo in pa moč stanovske organizacije.

Ustroj gostilniških zadrug po novem obrtnem zakonu.

Ker razločuje čl. 76 novega obrtnega zakona 9 vrst gostilniških podjetij so nekatere organizacije ali bolje nekatere pripadniki teh gostilniških podjetij smatrali, da lahko ustanove posebno strokovno organizacijo. Vsled tega je ministerstvo trgovine in industrije s svojim razpisom II. br. 8513/Y z dne 20. aprila 1932. izdalo sledeče rešenje:

»Na stavljeno vprašanje, če tvorijo gostilniška podjetja po § 76 obrtnega zakona skupno eno gostilniško stroko, odnosno če tvorijo poedine vrste podjetij naštetih v § 76 t. 1 do 9 posebno stroko, smatra ministerstvo, da tvorijo gostilniška podjetja naštetá v označenem členu skupno eno gostilniško stroko in da lahko isto osnujejo v smislu § 357 samo skupno strokovno organizacijo. Cepljenje pojedinih vrst gostilniških podjetij v posebne stroke ne bi odgovarjalo niti duhu zakona niti potrebi življenja, ker se lahko za vsako podjetje osnujejo v okvirju strokovne organizacije posebne sekcije.

Pri izdaji dovolil za gostilniško obrt je treba paziti, da se skupni značaj gostilniške stroke obvaruje s primerno stilizacijo dovolila.

Ta značaj se naj označi na ta način, da se dovolilo glasi na gostilniško obrt s pravico držanja ali vodstva hotela, restavracije itd.«

Potemtakem morajo biti po prednjem rešenju v gostilničarski zadrugi včlanjenja sledeča gostilniška podjetja: hoteli, restavracije, gostišča ali stajališča, gostilnice, kavarne, penzije, buffeti, ljudske kuhinje in krčme. To v znanje in ravnanje vsem našim organizacijam

Obvezno zavarovanje pri rednem prevozu potnikov v avtobusnem prometu.

Ministerstvo trgovine je predpisalo na podlagi zakona o obrtnih pravilnik o obveznem zavarovanju pri rednem prevozu potnikov v avtobusnem prometu. (Služ. list kr. banske uprave št. 38 z dne 14. maja 1932). Obvezno zavarovanje obsega telesne nezgode potnikov, ki potujejo z avtobusi in mo-

tornimi vozili avtobusnih podjetij, s katerimi vrše redni potniški promet. Nadalje obsega tudi zakonsko odgovornost avtobusnih podjetij za telesne poškodbe in škode na stvarih, povzročene po omenjenih avtobusnih in motornih vozilih drugim osebam, ki niso potniki, kakor tudi prtljago in druge predmete, ki jih imajo potniki s seboj.

To zavarovanje se izvede v breme potnikov in to tako, da pobere avtobusna podjetja zavarovalne premije od potnikov ob prodaji vozovnic. Te vozovnice se izdajo v predpisani obliki in nadomeščajo obenem zavarovalne listine (police) podjetja.

Pravila združbe.

V Služb. listu št. 45 z dne 8. junija 1932. so objavljena nova pravila združb, po katerih morajo naše zadruga po čl. 442 novega obrtnega zakona do 9. septembra t. l. prilagoditi svoje poslovanje. V to svrhu bodo morale zadruga najkasneje do 9. septembra t. l. sklicati izvanredne občne zbornice, da sklepajo o vpisnini in drugih dohodkih, kakor tudi o številu odbornikov. Pravila so prilično jednaka dosedanjim pravilom, pač pa razširjajo pravice združenega upravnega odbora.

Obrazci po zakonu o obrtnih.

Služb. list naše banovine objavlja v št. 46 z dne 11. junija 1932. pravilnik o obrazcih po zakonu o obrtnih. Tako so naznačeni obrazci za dovolila, učne pogodbe, potrdila o trajanju učenja, za poslovne knjižice, za register učencev in register o izdanih poslovnih knjižicah in obrtni register.

Ukinitev kategorizacije našega uslužbenstva.

Kot poznano se je po rešenju Središnjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu uvrstilo počeniš z dnem 1. 6. 1930 ne glede na višino zaslužka natakarije, natakarije in sobarice v hotelih, restavracijah, gostilnah in kavarnah v XII. mezdni razred, vse drugo v hotelih in restavracijah zaposleno osebje pa v mezdne razrede po dejanskem zaslužku. Odpor, ki je nastal vsled te odredbe pri naših organizacijah, je rodil s pomočjo naše Zbornice za TOI v Ljubljani, in po intervenciji našega zaslužnega g. poslanca Cererja uspeh.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev je z odredbo št. 18440/1932 z dne 2. junija 1932 ukinil za področje dravske banovine od 1. junija 1932 dalje kategorizacijo za pomožno osebje v javnih lokalih, to je za

1. natakarije, natakarije in sobarice v hotelih, restavracijah, gostilnah in kavarnah;

2. za isto osebje v krčmah, vino-točih, izkuhah, menzah itd.

Za vse našteté osebje se določajo tedaj od 1. junija 1932 dalje mezdni razredi po dejanskem zaslužku pri vseh novih prijavih. S tem je dosežen gotovo velik uspeh, če se premisli, da sta plačevala gostilničar in natakarija male podeželske gostilne istotoliko zavarovalno premijo, ka-

Pivovarna in žganjarna**Jos. Tscheligi v Mariboru**

Koroška c. 2 - Telefon 2335

priporoča svoje izborno **marčno in črno pivo v isti kvaliteti kakor pred vojno**

ter izvrstno slivovko, rum, pivsko n vinsko droženko, likere i. t. d.

kor lastnik in uslužbenstvo velikega podjetja. Priporočamo tedaj vsem čim članom, ki zaposlujejo natakarije, natakarije in sobarice, da prijavijo na novo svoje osebje s točnim označilom višine zaslužka. V zaslužek uslužbenca ali uslužbenke se šteje poleg redne plače tudi hrana, stanovanje in napitnina. Radi bolj-ših informacij Vam v naslednjem podamo tabelo zavarovalnih premij in tabelo odtegljajev, katere lastnik podjetja lahko odbije od plače svojih uslužbencev.

Če zasluži tedaj naš uslužbenec mesečno

od 240—290 Din, znaša zav. premija 16.85 Din in se uslužbencu lahko odtrga 9.98 Din;

od 290—350 Din znaša zav. premija 20.36 Din, odtegljaj usl. 12.06 Din;

od 350—420 Din znaša zav. premija 24.57 Din, odtegljaj usl. 14.55 Din;

od 420.500 Din znaša zav. premija 29.48 Din, odtegljaj usl. 17.46 Din;

od 500—600 Din znaša zav. premija 35.10 Din, odtegljaj usl. 20.79 Din;

od 600—720 Din znaša zav. premija 42.12 Din, odtegljaj usl. 24.95 Din;

od 720—850 Din znaša zav. premija 50.54 Din, odtegljaj usl. 29.94 Din;

od 850—1000 Din znaša zav. premija 59.67 Din, odtegljaj usl. 35.34 Din;

od 1000—1200 Din znaša zav. premija 70.20 Din, odtegljaj usl. 41.58 Din;

od 1200 Din dalje znaša zav. premija 84.24 Din, odtegljaj usl. 49.90 Din.

K tem svotam je prišteti še prispevke za slučaj nezgode, za delavsko zbornico in za borzo dela.

Ceprav smatramo ta uspeh za veliko našo pridobitev, vendar se z njim še nikakor ne moremo popolnoma zadovoljiti. Ukinitev kategorizacije ni odpravila razliko med našimi služkinjami in med služkinjami privatnega gospodinjstva. Naše dekle, kuhinjske pomočnice, točaji, sluge se uvrščajo namreč v mezdne razrede po dejanskem zaslužku, dočim se služkinje in slično osebje uvršča v Mariboru in v Ljubljani ne glede na zaslužek v IV. mezdni razr., v ostalih pa ne glede na njih zaslužek v III. mezdni razred. Zvezna organizacija v Mariboru je napravila v tem

smislu že predstavko potom Zbornice za TOI v Ljubljani na Osrednji urad s prošnjo, da se tudi ta neopravičena razlika čimprej ukine.

Kakor že gori omenjeno, se ponovno zahvaljujemo naši Zbornici za TOI v Ljubljani za pomoč in pa g. poslancu Cererju Antonu, ki je rešitev pospešil.

Gostilničarsko-hotelirska banka

Kot poročajo, se osnavlja denarni zavod za gostilničarje in hotelirje s sedežem v Ljubljani. Ali bo ta zavod ustanovljen na podlagi delniške družbe ali zadruga zaenkrat še ni odločeno. To ustanovitev je prav toplo pozdraviti posebno radi tega, ker državna zanatska banka gostilničarstvo izključuje, češ, da ti niso obrtniki, akoravno je precejšnje število delnic v rokah gostilničarjev, zlasti v dravski banovini. Tak lastni stanovski zavod bo lahko marsikatere mu gostilničarju pripomogel do kredita, posebno ob nakupih vina in pripravah za sezono v letoviščih in sploh turističnih krajih. Ta zavod bo lahko imel kolosalen razmah, saj je gostilničarski-hotelirski obrt poleg trgovskega stanu v naši banovini največji. O stvari bomo še poročali.

Najboljše tamburice

farkaškega in sremskega sistema pristne in z jamstvom razpošilja stara in poznana tvornica tamburic

Stjepan M. Gilg
Sisak 16.

Na zahtevo pošljemo vsakomur cenik tamburic zastonj. Odlikovan s tremi zlatimi kolajnam in Grand Prix.

Moderne tiskovine

vseh vrst: knjige, lepake, letake, pisemske glave, kuverte, vabila in drugo Vam nudi v okusni izvedbi in po zmerni ceni

Lastna knjigoveznica

izvršuje vsa v njeno stroko spadajoča dela, kakor vezanje knjig, zapisnikov, molitvenikov itd. Ljudske knjižnice imajo popust.

ZVEZNA TISKARNA

V CELJU

AUGUST AGNOLALJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 15ZALOGA RAZNOVRSTNEGA
NAMIZJA ZA GOSTILNE,
HOTELE IN KAVARNE**Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah (v izvlečku)**

(Dalje.)

Pripomba 2. Če se plačujejo »vstopi« v povprečnem znesku v obliki vpisnine v klub, društvo ali družbo ali v obliki sezonske karte ali v obliki abonmaja za določeno število vstopov ali za vstop v določenem časovnem razdobju, se pobira ta taksa odstotno po gorenji stopnji po skupno plačani vsoti. Plesne šole, če so kot take protokolirane in obdačene z neposrednim davkom, ne plačujejo te takse za šolnino (članarino svojih učencev; če pa prirejajo zabave, matinee in temu podobno, plačujejo takso po tej tarifni postavki na vstopnice ali prostovoljne prispevke za te prireditve.

V drugih primerih, če je vstop dovoljen brez vstopnice (vstop prost) a se v lokalu prodajajo pijače in jedila in se tukaj ljudje zbirajo zaradi zabave, plesne veselice in razvedrila, poslušajoč petje, godbo, radijske apa-

rate in druge glasbene avtomate, gledajoč bioskopsko predstavo itd., se določi taksa povprečno za en dan. To takso mora vplačati vnaprej lastnik podjetja. Plačilo te takse so zavezani tudi nočni obrati — javni tolerirani obrati. Taksa se določa v razmerju z zneski, ki se povprečno pobirajo v dotičnem kraju od podobnih lokalov kot taksa od vstopnic.

Pripomba 3. Bari, kabareti, orfeji, varieteti, cafe-chantants, nočne kavarnice, kjer izvajajo poklicni artisti svoje produkcije, razne plesne, balet in temu podobno, in vse ostale podobne naprave, plačujejo kot takso 20% celokupnega povprečno ugotovljenega kosmatega dohodka v lokalu, nezavidno od tega, ali je dovoljen vstop za plačilo vstopnice ali ne. Za kosmati dohodek se smatrajo vsote, pobrane za vstopnice, programe, garderobo, za pijačo, jedi in vse druge storitve in razvedrila.

Za osnovo izračunu tega kosmatega dohodka služi približno velikost lokala, število sedežev, trajanje prireditve, približni potrošek in cena jedi in pijač, dohodek od garderobe, ne glede na to, kdo jo ima, vrednost vstopnic ali postrežbe in temu podobno.

Ta kosmati dohodek se računa povprečno za en dan.

Pripomba 4. Izjemoma se ta taksa ne pobira za:

1. predavanja in razstave, ki služijo v poučne, prosvetne in gospodarske namene;
2. zabave na vaških slavnostih, cerkvenih in šolskih slovesnostih, proslavah in narodnih svečanostih, če se prirejajo na krajih, ki so za to določeni;
3. cerkvene koncerte (v cerkvah), javne vaje sokolskih društev in koncerte domačih pevskih in umetniško glasbenih društev, če se prirejajo

brez plesne veselice;

4. vstopnice v državne, banovinske in občinske muzeje;

5. prireditve društva Rdečec, križa samo ob dne, določenih za nabiranje prispevkov;

6. državna in banovinska narodna gledališča kakor tudi gledališke predstave vaških čitalnic. Če dajejo

ta gledališča svoje prostore drugim ustanovam in prirediteljem v najem, se plačuje taksa po tej tarifni postavki.

Pripomba 5. Pri prireditvah z vstopnicami, ki so zavezane taksi iz te tarifne postavke, se smejo uporabljati samo vstopnice državne izdaje.

(Dalje prih.)

BILJARDNE POTREBŠČINE!

Krogle, palice, žoge, guma za mantinele, krede in kože, kontrolne ure, šah-domino, krogle in kegle, domači izdelek.

Solidne cene. — Pošiljam franco postaja naročila.

Cene za »lignum sauctum« krogle za keglanje:

11	12	13	14	15 cm
50—	70—	80—	100—	110— Din

EHRlich JOSIP, SOMBOR

Dunavska banovina

Proizvod biljardskih potrebščin

Sanatorij v Mariboru

Gospiska ulica št. 49 - Telefon št. 2358

Lastnik in vodja: primarij dr. Černič, specialist za kirurgijo

Sanatorij je najmodernejši urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem, tonizatorjem, diatermijo, žarnico „hala“, „enterocleaner“jem

Dnevna oskrba: I. razred Din 120—; II. razred Din 80—; III. razred Din 60—

Izšla je težko pričakovana, že davno nujno potrebna, prekornostna knjiga:

„Vinski zakon in kletarski vedež“

z najvažnejšimi, točnimi navodili za pravilno vinsko gospodarstvo s kletarstvom, XII + 176 strani. Trdo vezana s poštnino vred 50 Din.

Za slovenščine nevesče interesente v nemškem prevodu brošura (62 strani):

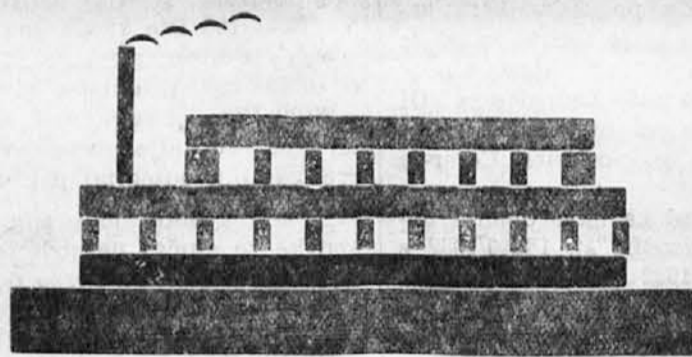
„Das jugoslawische Weingesetz“

Preis — einschließlich Postporto — 16 Din.

Oboje v samozaložbi pisca: Andrej Žmavc, Maribor, Gospiska ulica 50.

Položnice — čekovni račun št. 16.086 — so na razpolago.

Nabava se poplača stotera v najkrajšem času, zato z njo ne odlašaj!

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor

priporoča svoje prvovrstno dvojno marčno pivo, eksportni ležak in temno pivo, varjeno po bavar-skem sistemu „HERKULES“, „PORTER“ in „BOCK“ vsem cenj. gostilničarjem in gostom

Z odličnim spoštovanjem

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor